

י"ט באב תשפ"א
28 יולי 2021

לכבוד מר אביגדור ליברמן שר האוצר	לכבוד גב' מרב מיכאלי, שרת התחבורה	לכבוד גב' איילת שקד, שרת הפנים	לכבוד ח"כ נפתלי בנט, ראש הממשלה
---	--	---	--

שלום רב,

הנדון: הצעת מחליטים בנושא "היערכות לאומית לפיתוח מערכת מטרו במטרופולין גוש דן"

על אף תמיכתנו בקידומו של פרויקט המטרו, אנו מתנגדים נחרצות להצעת המחליטים שפרסם משרד האוצר בעניין זה, שמתעלמת ואף פוגעת משמעותית ברשויות המקומיות מבחינה פיננסית, תכנונית וניהולית.

ראשית, אנו סבורים **שלא נכון לקדם חקיקה כל כך מורכבת וכבדת משקל באמצעות חוק ההסדרים**, אלא באמצעות חקיקה ייעודית - בכפוף להסכמות בין השלטון המקומי ומשרד האוצר, תוך המשך תהליך ההידברות בין הצדדים.

שנית, הצעת המחליטים מבקשת **להקים ולהעביר סמכויות נרחבות למספר גופים חדשים לטובת ניהול וביצוע הפרויקט**, לרבות סמכויות שנמצאות כיום בידי הרשויות המקומיות, **ללא מתן כל ייצוג לשלטון המקומי** במסגרות אלה. משכך, יש לצרף נציגות של השלטון המקומי לכל הגופים והמסגרות הרלוונטיים, ובראש ובראשונה ברשות המטרו – לכל הפחות 3-4 נציגים במועצה המאסדרת, ולפחות 2 נציגים בוועדה המנהלת.

שלישית, **ההצעה מטילה נתח משמעותי מעלויות הפרויקט על הרשויות המקומיות שהפרויקט עובר בשטחן**, באופן שמאיים לפגוע ביציבותן ובהישרדותן הפיננסית. זאת, בעיקר לאור ההיקף חסר התקדים של תביעות הפיצויים, אשר צפויות להיות מוגשות מתוקף סעיף 197 לחוק התכנון והבניה בגין ירידת ערך. בהקשר זה יצוין כי לוועדות המקומיות אין כל יכולת לצמצם, לגדר או לדייק את החשיפה שלהן לעלויות אלו, ומשכך – ולאור העובדה שמדובר בפרויקט לאומי - אין שום הצדקה שהן תידרשנה לשאת בעלויות הללו.

לצד זאת יש לזכור כי במהלך שנות ההקמה, הרשויות המקומיות צפויות לספוג אובדן הכנסות משמעותי ביותר עקב השבתת פעילות מרכזי הערים לאורך שנים ארוכות – בדמות פגיעה בארנונה עסקית, אובדן הכנסות מחנייה, קנסות, אגרות שילוט ועוד. זאת בנוסף לאיסורי בניה ומגבלות משמעותיות בתכנון העירוני בסמוך לתוואי המטרו. כמו-כן יש לקחת בחשבון, כי הרשויות המקומיות תידרשנה בתקופה זו לקדם תכנון והקמה של מערכות משלימות ומזינות למטרו (תחבורתיות, תכנוניות ועוד).

משכך, ועל מנת שלא לפגוע בשלטון המקומי, יש לנקוט בצעדים הבאים:

קביעת עלות כוללת

- יש להבהיר בנוסח הצעת החוק כי כלל עלות הפרויקט, ובכלל זה השתתפותן של הרשויות המקומיות במימונו, כוללת את כל ההוצאות הצפויות בגין הקמת המטרו, לרבות מימון הפיצויים עבור תביעות לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבנייה, הפחתת היטלי ההשבחה, וכו'.

חישוב השתתפות הרשויות המקומיות בעלויות הפרויקט

- יש לבצע שינויים בנוסחה לחישוב השתתפות הרשויות המקומיות בעלויות הפרויקט, שכן חלק מרכיבי הנוסחה המוצעת אינם רלוונטיים ואינם מקובלים, בדגש על מודל המענק, שכולל עיוותים רבים בעיקר ביחס לרשויות גדולות.

תביעות פיצויים לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה

- יש לקבוע כי שיעור ההשתתפות של הרשויות המקומיות ביחס לתשלום הפיצויים בתביעות לפי סעיף 197 בשטחן יעמוד על 5% לכל היותר.
- יש לקדם תכנית משלימה, שתחול על כל מרחב המטרו, אשר תגדיר בצורה ברורה את רדיוס ההשפעה לעניין הפיצויים, באופן שיצמצם ככל הניתן את החשיפה.
- יש לקבוע בחוק כי המדינה תיזום חקיקה אשר תדחה את מועד ההגשה של תביעות הפיצויים למועד המימוש, קרי הצמדת התביעה למועד "הנזק".
- על המדינה להקים ולממן במלואו, על חשבונה, מערך מרכזי לניהול התביעות, שיפעל בתיאום עם הרשויות המקומיות.

העמדת מקורות מימון לרשויות המקומיות לשם השתתפות בעלויות הפרויקט

- יש לקבוע מס ייעודי לצורך השתתפות במימון הפרויקט שיחול על כלל הציבור המתגורר במרחב של רשויות המטרו, שיהנה בסופו דבר מהתועלות התחבורתיות של הפרויקט.
- יש לבצע תיקוני חקיקה לתיקוני עיוותים ו/או פסיקות שונות בתחומי היטל ההשבחה וארנונה על מנת לאפשר יצירתם של מקורות מימון נוספים להשתתפותן של הרשויות המקומיות הפרויקט.

כמו כן, אנו סבורים כי אין מקום לקבוע היטל השבחה כולל (היטל השבחה + מס מטרו) בגובה של 75% על יזמים. לתפיסתנו, שיעור זה הינו גבוה מדי ועלול לפגוע בכדאיות ההקמה של הפרויקטים.

משכך, מוצע להעמיד את גובה היטל ההשבחה הכולל על 60%, כאשר 40% יועברו לוועדות המקומיות ו-20% למדינה לטובת מימון פרויקט המטרו.

לאור האמור לעיל, ובשים לב לחשיבות הפרויקט וההשפעה המשמעותית והנרחבת של ההסדרים הנלווים הנדרשים, **אנו קוראים לכם להסיר הצעה זו מנוסח ה'מחליטים' ומחוק ההסדרים לשנת 2022 ולהנחות את צוות המשרד לשבת על המדוכה יחד עם השלטון המקומי ומשרד הפנים בכדי לקדם את החקיקה הנדרשת בתהליך משותף ומוסכם.**

בכבוד רב ובברכה,

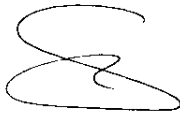
רמי גרינברג
ראש עיריית פתח תקוה

רז קינסטליך
ראש עיריית ראשון לציון

רון חולדאי
ראש עיריית תל אביב-יפו
ויו"ר פורום ה-15

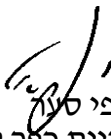
כרמל שאמה הכהן
ראש עיריית רמת גן

מוטי ששון
ראש עיריית חולון

הרב אברהם רובינשטיין
ראש עיריית בני ברק

רפי סלע
ראש עיריית כפר סבא

צביקה ברנט
ראש עיריית בת ים

רחמים מלול
ראש עיריית רחובות

מיכאל וידל
ראש עיריית רמלה

יאיר רביבו
ראש עיריית לוד ויו"ר ועדת התכנון
והבנייה של מרכז השלטון המקומי

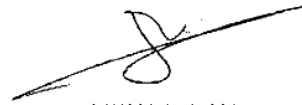
משה פדלון
ראש עיריית הרצליה

רון קוניק
ראש עיריית גבעתיים

אמיר כוכבי
ראש עיריית הוד השרון

חיים ברוידא
ראש עיריית רעננה

ישראל גל
ראש עיריית קריית אונו

אבי גרובר
ראש עיריית רמת השרון

שמואל בוקסר
ראש עיריית נס ציונה

נסים גוזלן
ראש המועצה המקומית באר יעקב

אשרת גני גונן
ראש המועצה האזורית דרום השרון

ליאת שוחט
ראש עיריית אור יהודה

דוד יפרח
ראש המועצה האזורית שדות דן

אריה פכטר
ראש המועצה המקומית אזור

יוסי ברודני
ראש עיריית גבעת שמואל

העתק:

מר חיים ביבס, ראש עיריית מודיעין-מכבים-רעות, ויו"ר מרכז השלטון המקומי
מר יאיר פינס, מנכ"ל משרד ראש הממשלה
מר רם בלניקוב, מנכ"ל משרד האוצר
גב' מיכל פרנק, מנכ"לית משרד התחבורה
מר יאיר הירש, מנכ"ל משרד הפנים
מר שלמה דולברג, מנכ"ל מרכז השלטון המקומי
עו"ד איתן אטיה, מנכ"ל פורום ה-15
מר איציק אשכנזי, מנכ"ל מרכז השלטון האזורי
מר שלומי הייזלר, ראש מטה התכנון הלאומי, משרד הפנים
גב' דלית זילבר, מנכ"לית מינהל התכנון, משרד הפנים
מר יוגב גרדוס, הממונה על התקציבים, משרד האוצר
מר צחי דוד, סגן הממונה על התקציבים, משרד האוצר
מר איתי חוטר, סמנכ"ל כלכלה, מרכז השלטון המקומי
גב' יעל סלומון, מנהלת אגף המטרו, מינהל התכנון, משרד הפנים
עו"ד מירה סלומון, ראש מינהל משפט וכנסת, מרכז השלטון המקומי
מר איליה כץ, צוות המטרו אגף התקציבים, משרד האוצר
מר יובל אביגדור, צוות המטרו אגף התקציבים, משרד האוצר
גב' מאיה קרבטרי, מנהלת מחלקת סביבה ותכנון, פורום ה-15
מר עמיחי דרורי, מנהל תחום תשתיות ופיתוח עירוני, מרכז השלטון המקומי